

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 1

Elena mala devätnásť, keď sa v roku 1874 vybrala na večernú zábavu a stretla tam svojho budúceho manžela. Ľudovít Michal Šoltés mal v Martine obchod so zmiešaným tovarom a hoci bol výrazne starší, zaujal ju svojou empatiou. Z toho, čo zabil, podporoval školy, sirotinca aj miestne noviny. Starostlivosť o druhých si Elena pamätala z rodného domu. Jej otec bol evanjelickým farárom. Nebolo preto divu, že považovala dobrovoľníctvo za čosi prirodzené. A prekvapivé nebolo ani to, že sa vydala za niekoho, kto mal také isté presvedčenie.

A predsa priznala, že si vzala muža „za ktorého sa srdce neozvalo“. Nebolo to puto z lásky, ale z rozumu. Elena si manželstvo – ani svet ako taký – ██████████. Bolo pre ňu základom rodiny, niekedy ťažkou životnou skúškou, no najmä bezpečným útočiskom, z ktorého mohla vychádzať von, aby si plnila sny. Jedným z nich bolo hľadanie spôsobov, ako pomôcť ženám k lepšiemu vzdelaniu. Na uhorské ministerstvo školstva preto prišiel list. Odosielateľom bola Živena, dobročinný a vzdelávací spolok slovenských žien. Pýtali si súhlas na otvorenie gazdinskej školy pre dievčatá a bola pod ním podpísaná Elena Maróthy-Šoltésová. Súhlas však nedostali.

K vzdelávaniu dievčat prispievala vydávaním poučných kalendárov, čítaniek a ženského časopisu. Neskôr v nej opäť ožila túžba, ktorú už dvakrát zadusili uhorskí úradníci. Vo štvrtok 18. septembra 1919 do novootvorenej vyššej dievčenskej školy kráčali prvé žiačky. Šoltésová čakala na tento moment takmer štvrtstoročie, a tak nemohla chýbať medzi hosťami, ktorí prišli prváčky privítať. Do domu, v ktorom sa učili, sa vmestili tri triedy, riaditeľňa, zborovňa, kuchyňa a jedáleň. Živena v krátkom čase založila jedenásť takýchto „rodinných“ škôl. Chcela v nich vychovať „nový typ slovenskej ženy“, ktorá dostane intelektuálne, citové aj praktické vzdelanie.

(Ako uznávaná spisovateľka z Martina využila svoju popularitu, dennikn.sk, upravené)

Otázky 01 – 04 sa vzťahujú na ukážku 1.

01

1,5 bodu

Na zakrytom mieste v ukážke je slovo, ktoré vyplýva z Eleninej nepriamej charakteristiky. O ktoré slovo ide?

- A) nevychutnávala
- B) neromantizovala
- C) nezamilovala
- D) nepokazila

02

1,5 bodu

V ktorej oblasti sa Elena neangažovala?

- A) sociálna práca
- B) publicistika
- C) vzdelávanie
- D) obchod

03

1,5 bodu

Ktoré tvrdenie o Elene vyplýva z ukážky?

- A) Jej manžel bol rovnako starý ako jej otec.
- B) Prvú „rodinnú“ školu nazvala Živena.
- C) Chcela, aby sa dievčatá vzdelávali všestranne.
- D) Pracovala ako učiteľka v novootvorenej škole.

04

1,5 bodu

Ktorý slohový útvar predstavoval Elenin list uhorským úradníkom?

- A) žiadosť
- B) pozvánku
- C) sťažnosť
- D) oznámenie

08 👍

2 body

Na ktorý literárny žáner sa dedičania pravdepodobne odvolávali pri určovaní identity jazdca?

- A) rozprávky
- B) legendy
- C) vedecko-fantastická literatúra
- D) modlitby

Pozorne si prečítaj nasledujúcu ukážku.

Ukážka 3

Napriek všetkému:
ešte vždy existuje krása.
Je dojemná. Nie chladná.
Je stála.
Trvá,
pokiaľ žije zrak,
v ktorom môže vzniknúť.

(D. Hivešová-Šilanová – Okamih krásy)

Otázky 09 – 10 sa vzťahujú na ukážku 3.

09 👍

2 body

Ako by sme mohli doplniť verš *napriek všetkému* tak, aby významovo súvisel so zvyškom básne?

- A) napriek všetkému dobrému
- B) napriek všetkému zlému
- C) napriek všetkému nezrozumiteľnému
- D) napriek všetkému krásnemu

10 👍

2 body

Ktorý z citátov sa najviac približuje myšlienke, ktorú autorka vyjadrila v básni?

- A) Keď niečo naozaj chceš, celý vesmír sa spojí, aby si to dosiahol. – P. Coelho
- B) Jediný spôsob, ako robiť skvelú prácu, je milovať to, čo robíte. – S. Jobs
- C) Naša sila vyrastá z našej slabosti. – R. W. Emerson
- D) Spomeň si na všetku tú krásu, ktorá stále okolo teba je, a buď šťastný. – A. Franková

11 👍

2 body

V ktorom slovnom spojení je číslovka napísaná pravopisne správne?

- A) pred deväťdesiatymdeviatym dňom výpravy
- B) od štyridsiatichšiestich zamestnancov
- C) vymenili si osemdesiatosem listov
- D) predalo sa dvadsať jeden bytov

12 👍

2 body

Ktoré tvrdenie o slove *kompozícia* je pravdivé?

- A) správne sa na slabiky rozdeľuje *kom-po-zí-ci-a*
- B) v genitíve množného čísla má tvar *kompozícii*
- C) obsahuje dve dlhé slabiky
- D) obsahuje dvojhlásku

20

2 body

Slovo *nómia* je druhou časťou mnohých cudzích zložených slov. Ktoré z nasledujúcich slov nemôže byť prvou časťou takéhoto slova?

- A) agro
- B) auto
- C) taxo
- D) anato

21

2 body

V ktorej možnosti sú zakryté dve *i*?

- A) Reportér priniesli svedectvo o podvodníkoch, ktorí ponúkajú falošné paušál .
- B) Konštruktér zvažovali pre tento model najvhodnejšie náter .
- C) Na juhu Slovenska v Gemer sa dnes stretávajú viacerí primátor .
- D) Vo filme boli mesačné kráter vytvorené v špeciálnom softvér .

22

3 body

V ktorých možnostiach sú veľké a malé písmená použité správne?

- 1) Naše mestské zastupiteľstvo máva tradične na Nový rok zasadnutie.
- 2) V Galérii umelcov Spiša usporiadali netradičnú výstavu Superhrdinovia.
- 3) Hrali sme hru „Poznáš Tatry?“ a ja som vypadol po otázke o Batizovskom Plese.
- 4) Pracovníci Technickej Univerzity v Košiciach a Slovenskej akadémie vied spustili nový projekt.

23

3 body

V ktorých možnostiach sú zakryté iba *y*?

- 1) pásli ovce valas , začesala si vlas
- 2) nános hlíny, nedočkal sa spás
- 3) dozreté ananás , vyrába sa zo zmes
- 4) využitie biomas , zemepisné atlas

24

3 body

V ktorých možnostiach chýba čiarka?

- 1) Sovy majú výnimočnú schopnosť lietať potichu a preto ich koristiť nezačuje.
- 2) Naše popredné jazykovedkyne vycestovali na svetovú konferenciu na základe pozvania Londýnskej univerzity.
- 3) Ak by ste hľadali pamätníčku dávnych časov dedinského života určite sa obráťte na pani Bielíkovú.
- 4) Vidno aj na príklade nášho Eda a jeho kamarátov ako poctivý tréning a vytrvalosť vedú k výborným výkonom.

25

3 body

V ktorých možnostiach sú obe slovné spojenia napísané správne?

- 1) rybkina plutva, kolegynina stolička
- 2) Miroslavina známa, prezidentkyna kancelária
- 3) kráľovniná gazdiná, Zlaticiná sesternica
- 4) ministerkina asistentka, Sofiina voľba

32

3 body

Ktoré vety majú nevyjadrený podmet?

- 1) Pri prvom neúspechu netreba vešať hlavu.
- 2) Mnohé miesta na území Afriky označujú neprávnosť za zaostalé.
- 3) Nové členky nášho súboru musíte oboznámiť s pravidlami.
- 4) Názvy národných jedál sa obyčajne neprekladajú.

33

3 body

Ktoré vetné členy sa nachádzajú v nasledujúcej vete?

Zo strachu pred medveďmi si Pavol, inak skúsený hubár, stále nahlas pískal.

- 1) predmet
- 2) prístavok
- 3) nezhodný prívlastok
- 4) príslovkové určenie príčiny

34

3 body

V ktorých možnostiach sú správne použité úvodzovky?

- 1) „Počul som, že v tom dome straší, šepkal Matúš.“
„Neverím tomu ani na sekundu, odpovedal som veselo.“
- 2) Stál tam s knihou v ruke a hovorí: Musím ti prečítať krásne verše od Heviera, počúvaj, „hviezdy sú ako reklama, ktorú si platí večnosť“.
- 3) „Strašne sa ponáhľam!“ dostala zo seba spolužiačka za behu. „Ale večer ti napíšem. Čau!“ dodala ešte a zmizla za rohom.
- 4) Spisovateľ Oscar Wilde asi nebol veľmi pracovitý, lebo sa raz nechal počuť, že „... práca je útočiskom ľudí, ktorí nemajú nič lepšie na práci“.

35

3 body

V ktorých vetách sa porušuje zákon o rytmickom krátení?

- 1) Košíkari oddávna obľubovali prácu s vrbovými prútmi.
- 2) Mám pre vás zásielku určenú priamo do vlastných rúk.
- 3) Vzhľadom na nával ľudí sme pridali na lanovku viacmiestnu kabínu.
- 4) Určte si pár dôležitých kritérií a prijmite len tých, ktorí ich spĺňajú.

36

3 body

V ktorých možnostiach dochádza vo všetkých troch slovných spojeniach k spodobovaniu?

- 1) zabezpečiť ubytovanie, s malou nádejou, detská knižka
- 2) srdečný odkaz, zelená žabka, samé jednotky
- 3) vzdušný bozk, v štátnej rezervácii, nikdy sa nevrátil
- 4) denné služby, vlastnoručný podpis, hrdzavá práčka

37

3 body

V ktorých možnostiach sa nachádzajú metafory prírodných javov?

- 1) farebná špirála listov sa točí nad zemou v rytme neviditeľnej sily
- 2) množstvo smädných dočkalo sa úľavy od olovej oblohy
- 3) obklopil nás žblnkot veselého potoka detskej vravy
- 4) inovať mi pokryla chrbát pod zábleskom jej prísnych očí